

КОВАЛЬЧУК Михайло (1855, м. Станіслав, нині Івано-Франківськ — 14. 03. 1938, Львів) — архітектор, історик і теоретик архітектури. Навч. у Політех. школі у Львові (1874–80), удосконалював архіт. майстерність в Італії (1880–82). У 1882–87 — асист. Ю. Захаревича, 1887–1916 — доцент історії архітектури у Політех. школі у Львові. Вивчаючи 1882–1900 пам'ятки львів. архітектури, робив з них рисунки, докладні у передачі деталей. Виконав 16 рисунків для книги В. Лозинського «*Sztuka lwowska w XVI i XVII wieku: Architektura i rzeźba*» (Lwów, 1901). Керував і брав безпосередню участь у реставрації та перебудові львів. римо-католич. кафедри (1896–98; за його ескізами виконано стінопис вітражів-розет у вікнах із трактуванням у дусі сецесії готич. орнам. мотивів), керував також реставрацією каплиці у львів. костелі єзуїтів (1892–95). До 1900 виконував проекти у стилях історизму — неоренесансу, необароко та неорозкоко, часто з мальовничим використанням еркерів, веж, високих черепич. дахів з метал. балюстрадами, полив. цегли, майоліки, ліпнини. Одним з перших у Львові почав застосовувати т. зв. закопан. стиль. 1901–14 будував у різних версіях сецесії. У 1890-х рр. розробляв нову урбаністичну структуру Львова, з істотною перебудовою старої сітки вулиць (не реалізовано). Серед осн. архіт. творів до 1900 — житл. (прибутк.) кам'яниці на вул. Л. Сапіги (нині С. Бандери), № 83–85 (1892), вул. Академічна (нині проспект Т. Шевченка), № 16 (1895–96), вул. Г. Домбровського (нині І. Рутковича), № 2 (1896–97), вул. Різьбярська (нині Г. Вітвера), № 5 (1897), влас. особняк на вул. Кжижова (нині Генерала Чупринки), № 33 (1898), вілли на вул. 29-

го Листопада (нині Є. Коновальця), № 41 (1895), вул. Кжижова, № 21 (бл. 1900), будинок архіву карт на вул. Личаківська, № 2 (1891–92, співавтор В. Пжетоцький), костел реформатів (нині церква св. апостола Андрія Первозванного) на вул. Янівська (нині Т. Шевченка), № 66 (1897–1900) у Львові, вілла у с. Брюховичі під Львовом (нині смт Львів. міськради; 1891–92), санаторій «Маріївка» побл м-ка Винники (нині місто Львів. міськради; 1887–91, співавтор Я. Шульц), дерев'яна церква св. Параскеви у с. Желехів (нині Великосілки Кам'янка-Бузького р-ну Львів. обл.; 1892), палац в с. Угерці Незабитовські (нині с. Угри Городоцького р-ну Львів. обл.; 1895). Для Буд. виставки 1892 у Львові спорудив неороман. павільйон цегельні «Штиллерівка». У спорудах 1901–14 застосовував асиметричну композицію, кераміку та скульптуру, стилізацію нар. будівництва у дерев'яних деталях. Реаліз. проекти К. періоду модерну у Львові: власні вілли на вул. Кжижова, № 19 (1902) і № 96 (1908), особняки на вул. Обводова (нині І. Труша), № 32, вул. Гроховська (нині С. Рудницького), № 8, 9, 11а (усі — 1911), прибутк. кам'яниці на вул. Снопківська, № 35–37 (1907), вул. На Байках (нині Київська), № 23–25 (1908–09), вул. С. Виспянського (нині І. Вишенського), № 18 (1911–12), вул. Жижинська (нині В. Кубійовича), № 16 (1911). Автор низки статей з історії львів. архітектури, міського будівництва у львів. путівниках (1886; 1894), вид. «*Gazeta Lwowska*» (1892), «*Czasopismo Techniczne*»; книг «*Szkic projektu ustawy budowniczey*» (1892) та «*Cech budowniczych we Lwowie (do r. 1772)*» (1927; обидві — Львів).

Ю. О. Бірюльов

Фотоілюстрації

Бібліографічний опис:

Ковальчук Михайло / Ю. О. Бірюльов // *Енциклопедія Сучасної України* [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2013. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-7209>. – Останнє поновлення : 2023.

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України (докладніше).